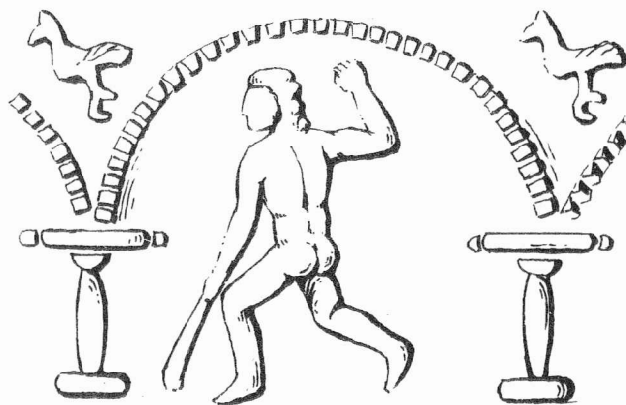

*Archeologický ústav Československé akademie věd
pobočka v Brně*

Přehled výzkumů

1958

Brno 1958

PD 1520/1958

14014/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1958

Vydává : Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor : dr Josef Poulík.

Výkonný redaktor : dr Bohuslav Klíma.

Redaktoři : dr Anna Medunová, dr Karel Tihelka.

Překlady : prom.hist.R.Tichý.

Kresby : B.Mašpárková, J.Jaša, M.Kuda.

Na titulní stránce : Figurální výzdoba terry sigillaty
ze sídliště u Mušova.

Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Slovanské pohřebiště a sídelní objekt
v Dol. Věstonicích, o. Mikulov.

Rudolf Tichý

Další výzkum na staroslovanském pohřebišti z 9.-10. stol. n.l., v trati "Na pískách", probíhal pod vedením ředitele ústavu dr. J. Poulíka opět hlavně na severozápadní části písečného návrší. Dvě kratší sondy jsme položili při východním okraji pohřebiště. Celkem bylo odkryto v době od 29.5.-11.8.1958 asi 560 m² průměrně do hloubky 1 m. Na této značně rozlehlé ploše se nacházelo poměrně malé množství hrobů - 23, z tohoto počtu je 8 hrobů úplně prázdných. Výzkum probíhá již pouze v okrajové části tohoto bohatého pohřebiště, které je soustavně zkoumáno od roku 1945.

Tvar hrobů je obvykle obdélníkový s kolmými nebo slabě sešikmenými stěnami, v uložení koster převládá orientace hlavy k severozápadu, ve čtyřech případech byla orientace sever-jih a jen v jednom západ-východ. Kromě běžného uložení koster v poloze natažené jsme zjistili ve dvou případech polohu mírně skrčenou s orientací hlavy k severu /hr.č.763 a 778/. U pohřbu č.763 se nacházela na povrchu hrobu skupina slovanských střepeň, v hrobě č.778 ležel vně levé lýtkové kosti zemřelého hliněný plochý korálek nebo přeslen a střepeň ze slovanské nádoby. Mezi nálezy u ostatních nebožtíků převládá keramika v podobě celých nádob, bronzové náušnice a železné nože. V jednotlivých případech se vyskytl i bronzový gombík, skleněné korálky a železné obroučky z vědra.

Zajímavé nálezy přinesl hrob č.769 v sondě při východním okraji pohřebiště. V hloubce 140 cm jsme odkryli dobře zachovanou kostru muže asi dvacetiletého /dle M. Stloukala/, orientovanou hlavou k severozápadu. Vně pravého spánku zemřelého leželo masivní železné kopí s tulejí, která je opatřena dvěma křídélky. Vně levého femuru se nacházel menší železný nožík, po obou stranách chodidel železné přezky a u patních kůstek jednoduché železné ostruhy /obr.l./. Jde tedy o hrob bojovníka, který můžeme datovat do pol.9. stol. I když byly hroby bojovníků na zdejším pohřebišti poměrně velmi vzácné, soustřeďovaly se převážně na jeho jihovýchodní část.

Ve stejné sondě jsme zjistili základy jednoduché slovanské polozemnice /J I/58/. Její značně pravidelný, téměř čtvercový půdorys /3.5x3m/ orientovaný delší osou východ-západ, se rýsoval v hloubce asi 90 cm od dnešního terénu. Na povrchu, v severovýchodním rohu polozemnice, ležela větší skupina přepálených vápencových kamenů /patrně pozůstatky zříceného krbu/. Mezi nimi jsme našli porůznu slovanské střepeň, které řadí dr. J. Poulík do 8. stol. n.l. V tmavohnědé hlinité výplni objektu, v okolí krbu značně sazovité a zasahující maximálně do hloubky 130 cm, bylo jiných dokladů materiální kultury. Již v dřívějších letech jsme odkryli v jihovýchodním úseku pohřebiště rozměrné hluboké okrouhlé jámy se slovanskými střepeň. Náležejí staršímu osídlení, jednak podle materiálu, jednak proto, že v zásypu některých z nich jsou zapuštěny kostrové hroby z 9. stol. Podobný případ jsme zaznamenali i letos severně od popsané polozemnice /dětský hrob č.768/.

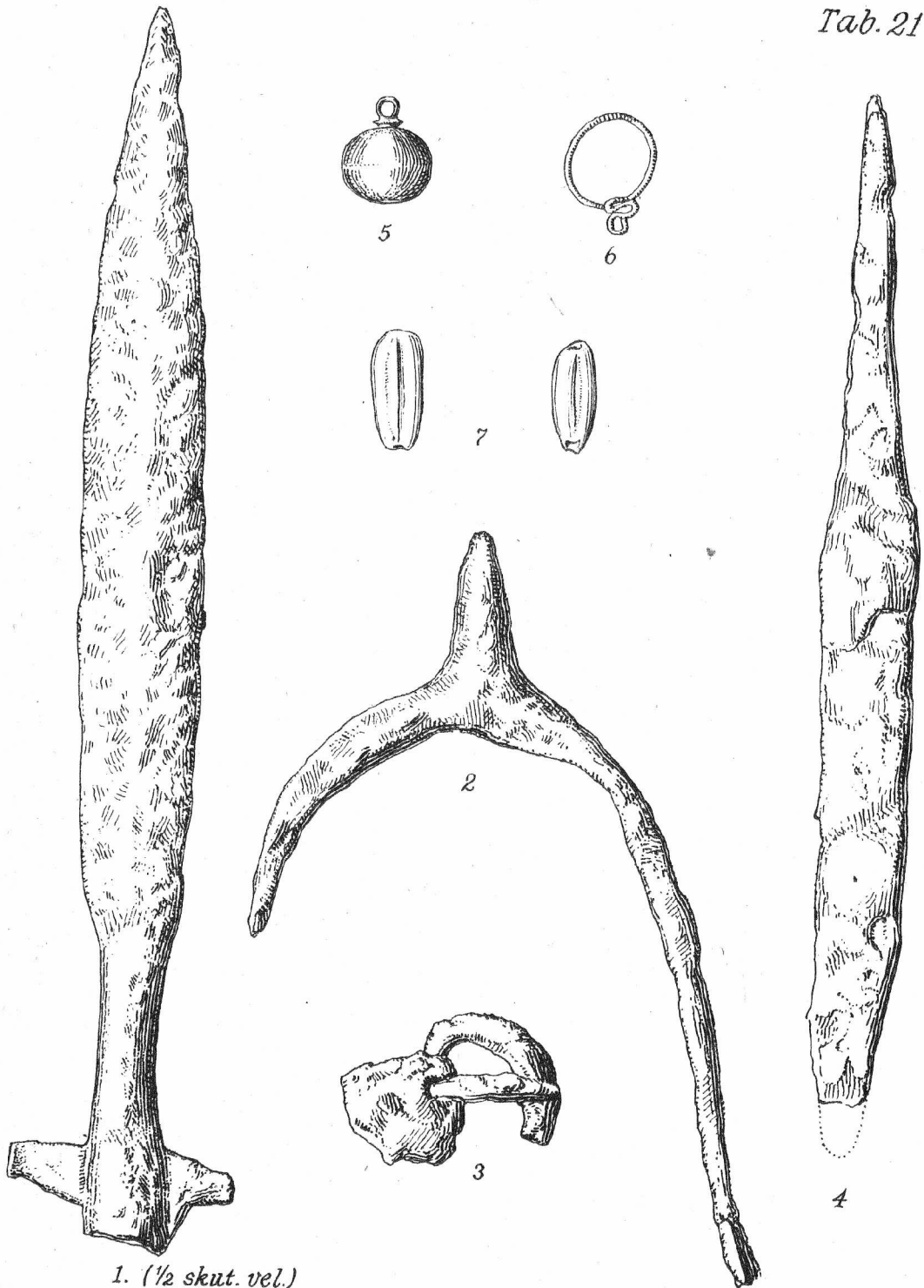
Výzkum v Dol. Věstonicích "Na pískách" přinesl tak další doklady o dlouhotrvajícím slovanském osídlení na levém břehu Dyje. Je doloženo nejen stále pokračujícími pracemi na pohřebišti, ale i osadou z 9.-10.stol. a hradištěm "Vysoká zahrada" ze století 11., lze tedy sledovat hospodářský a společenský vývoj dávných Moravanů na území pod Pavlovskými vrchy souvisle od 8.do 11.století.

- - -

Ein slawisches Gräberfeld und Siedlungsobjekt in Dol. Věstonice, Bez. Mikulov. Unter der Leitung des Direktors der Anstalt, Dr. J. Poulik, setzte die Grabung der altslawischen Begräbnisstätte aus dem 9. und 10. Jh., in der Flur "Na pískách" /Am Sand/ fort. Insgesamt wurden vom 29.5.-11.8. cca 560m², durchschnittlich in die Tiefe von 1m, freigelegt. Auf dieser ziemlich umfangreichen Fläche gab es bloß 23 Gräber, da wir uns bereits im Randgebiet dieses reichen Gräberfeldes befinden, welches schon seit 1945 erforscht wird.

In den, wie üblich, rechteckigen Gräbern, befanden sich Skelette, die meisten mit dem Kopfe gegen NW orientiert sind. Ausser Bestattungen in gestreckter Lage, gab es auch zwei Gräber mit Hockern /Grab Nr. 763.778/. Als Grabbeigaben wären in erster Linie Gefässe zu erwähnen, bronzene Ohrgehänge und eiserne Messer. Interessante Funde brachte das Grab Nr. 769 in welchem ein ungefährr zwanzigjähriger Mann bestattet war. Bei diesem fanden wir eine massive eiserne Speerspitze, ein eisernes Messer, Spangen und einfache Sporen /Bild 1/. Dieses Kriegergrab können wir in die Hälfte des 9. Jh. datieren.

In derselben Sonde stellten wir Grundrisse einer einfachen slawischen Hütte, der sog. "Zemljanka", fest, die ein Ausmass von 3.5x3m beträgt. In ihrer NO Ecke lag eine grössere Gruppe von durchbrannten Kalksteinen, wahrscheinlich Überreste eines destruierten Feuerherdes. Zwischen ihnen fanden wir slawische Scherben, die Dr. J. Poulik in das 8. Jh. datiert. Bereits in den vorigen Jahren entdeckten wir in diesem Teil des Gräberfeldes umfangreiche Gruben mit einem runden Grundriss. In ihrer Füllung befanden sich slawische Scherben. Diese Gruben gehören einer älteren Besiedlung an, wie man einerseits dem Material nach schliessen kann und andererseits auch dadurch, dass in ihnen sekundär Gräber aus dem 9. Jh. eingetieft wurden. So haben wir weitere Beweise für eine langdauernde slawische Besiedlung am linken Ufer der Thaya, die wir seit dem 8.-11. Jh. /Burgwall "Vysoká zahrada" - "Hoher Garten"/ verfolgen können.

Dolní Věstonice ~ Na pískách. 1958.

Obr. 1-4 = hrob 769 ; obr. 5-7 = hr. 772